

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D.
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D.

Ljubljanska knjiznica,
Ljubljana

90 D, za četrt leta
in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 24. aprila 1923.

STEV. 46.

Jugoslovansko-italijanska pogajanja glede Reke.

Listi poročajo, da se bodo ta eden nadaljevala pogajanja za določitev meje med našo kraljevino in Reko. Ali bomo v tem tako kočljivem vprašanju kmalu prišli do končnih rezultatov je težko vprašanje. V reških krogih vlada prepričanje, da so razlike med jugoslovanskim in italijanskim stališčem glede reškega vprašanja prevelike, da bi se mogla pogajanja končati v do glednem času.

Kakor povdarjajo beograjski listi, je italijansko stališče glede konzorcija absolutno nespremenljivo. To stališče je v ostalem stališču slehernega Jugoslavana in obžalovati je le, da se je široka javnost s tem vprašanjem vendar premalo bavila, da ni poznala važnosti tega vprašanja ne toliko iz nacionalnega, kakor iz obče gospodarskega stališča. Italijani so zahtevali ustanovitev konzorcija, pri katerem bi bili udeleženi Italija, Jugoslavija in reška država s sorazmernimi obvezami in pravicami. Jugoslovanska delegacija je načelno pristala na idejo konzorcija kot takega, toda ko so Italijani zahtevali, da se vključi tudi jugoslovanska obala od Baroša do Martinjščice, so postala pogajanja nemogoča, ker bi tako Jugoslavija z Barošem izgubila edino luko v kvarnerskem zalivu, katera je v zvezi s hrvatskim in slovenskim zaledjem. Zdi se torej, da je naša delegacija pripravljena nadaljevati pogajanja, toda pod pogojem, da se Baroš izključi iz konzorcija.

Zanimivo je med tem, kako pišejo o tem vprašanju inozemski listi. Intransigentno stališče italijanske šovinistične preše nam je znano, zanimalo nas bo pa slišati mnenje reških krogov samih, ki so pri tem vprašanju najbolj interesirani. V eni zadnjih številki lista »La difesa«, ki je glasilo bivšega predsednika provizorične vlade Zanella, pišejo: Italijanski delegati in ž njimi italijansko časopisje še vedno izjavljajo, da je bil konzorcij med Italijo, Jugoslavijo in Reko predviden že v rapalski pogodbi. Mi pa bomo na podlagi avtentičnih italijanskih dokumentov dokazali nasprotno. Dokazali bomo, da je Italija dobila julijsko mejo, ker je pristala na neovisnost Reke in to se ni nikoli govorilo o italijansko-reško-jugoslovanskem konzorciju, temveč kvečjemu o sporazumu med Jugoslavijo in Reko za pristanišče, toda brez vsakega vmešanja s strani Italije. — Imenovani reški list navaja za potrditev teh vrstic razne note iz italijanske zelene knjige, katere so si zavezniške vlade izmenjale pred sklenitvijo rapalskega miru. Iz teh not je jasno razvidno, da je morala Italija zagotoviti prej Franciji in Angliji popolno neodvisnost in svobodo Reke, kakor sta se obe zavezniški vladi mogli odločiti za izvajanje pritiska na Beograd za rešitev jadranskega vprašanja. Šele potem je francoska vlada obljubila, da bo posredovala v Beogradu, med tem ko je angleška, bolj previdna v svojem dejanju in nehanju, zahtevala prej od Italije natančen odgovor na sledeča vprašanja: 1. Natančno julijsko mejo in kje ima ta končati na morski obali. 2. Usoda otoka Čresa. 3. Katere dalmatinske otoke si želi Italija pridržati. 4. Meja neodvisne reške države. 5. pogoji za luko in v katero državo naj se vključi Sušak. Tedanji italijanski zunanji minister

Sforza je nato odgovoril, da bo le »corpus separatum« tvoril ozemlje reške države, medtem ko bi bil Sušak prisojen Jugoslaviji. Luka sama pa bi se upravljala v iskrenem sporazumu med Reko in Jugoslavijo, kar pa bi moralo v splošnem interesu ostati prikrito javnosti, dokler se ne reši v Italiji politična kriza. Iz teh izjavajanj nadaljuje imenovani reški list, da bi bilo sodelovanje Italije v reškem konzorciju v popolnem nasprotju z njenimi obvezami napram Angliji in Franciji, ter zaključuje, da bo konferenca v Opatiji dosegla svoj cilj, čim bo Mussolini dejansko pokazal, da hoče izpolniti svojo obljubo za lojalno in točno izvršitev rapalske pogodbe.

Gospodarski položaj Poljske v začetku pomladi.

Na Poljskem je bilo opaziti po vojni isto kakor povsod drugod: draginja, zvišanje plač, inflacija bankovcev, zopetna draginja in tako naprej. Dosegli so cene svetovnega trga in jih deloma prekoračili. V zadnjih mesecih je bila konjunktura zelo ugodna, prodali so dosti doma eksport se je dvigal, inozemski industrijski in trgovski krogi so se zanimali za poljski trg, saj so prihajale tja sovjetske nakupovalne komisije in pravtako čehoslovaške in jugoslovanske. Naenkrat pa velikanski padec, ki je prišel nepričakovano, seveda samo onim kojih sodba je bila zaslepljena po navidezno dobri konjunkturi. Merodajni gospodarski krogi so namreč dobro vedeli, da so vsi ti nakupi samo valutni in da je bilo gospodarstvo temelječe na ugodni prodaji, samo navidezno cveteče in da se bo izkazalo kmalu kot obubožanje; blaga je bilo zmeraj manj, denarja zmeraj več in ko je bilo treba spet nakupiti in so kalkulirali v dolarjih in frankih, je trgovina z inozemstvom naenkrat zastala, domača nakupovalna možnost se je pa tudi znižala. Dočim so na Poljskem cene neprestano dvigali, jih je Čehoslovaška, najbolj nevarna konkurentinja mlade poljske industrije, nasprotno zniževala. Hitro dviganje cen na eni strani in stalno padanje na drugi strani je obojestranske cene tako zblizalo, da je Češkoslovaška začetkom letošnjega aprila bolj visoki poljski carini zopet postala zmožna konkurence, tako naprimer v bombaževini in posebno v tiskalnem poletnem blagu. Stara skušnja pa uči, da imajo nakupovalci pri približno enakih cenah rajši češkoslovaški in sploh inozemski trg, kakor pa poljskega. To Poljaki tudi dobro vedo; kajti poljska industrija je poleg nekdanjih pruskih in avstrijskih delov države navezana pred vsem na prejšnji ruski konzum na debelo in je temu prilagojena. Zato ni kos industriji evropskega zahoda, ki ima dosti večje zahteve, bodisi glede kvalitete kakor glede izpeljave.

Vzrok velikanske draginje na poljskem iščejo najprvo v žalostnih državnih finančnih, prav posebno pa v okolnosti, ki je za tako agrarno državo skoro nerazumljiva, da so namreč živila bajno draga; to ni v ničemer utemeljeno. Ali pa ni pri nas v Jugoslaviji isto? Agrarna država smo, pa so vendar ravno živila tako izredno draga! Lanska letina na poljskem je krila vso domačo potrebo in je ostalo še nad 150.000 ton žita; izvoz tega žita je vlada veržnikom prepovedala, da bi omejila draginjo doma. Pa kljub temu pro-

dajajo žilo že dolgo časa po kurzu dolarja. Poljski kmet ne plača skoraj nobenega davka; zemljiški davek vse poljske države je znašal lansko leto 1922, poldrugi milijon švicarskih frankov, leta 1913 pa na istem ozemlju nad 100 milijonov zlatih mark. Poljski kmet torej ne pozna pomanjkanja denarja in po tem povzročene prisiljenosti do prodaje kakor jo pozna na primer trgovec in industrijalec; zato lahko žito drži doma, koliko časa hoče in ga prodajo po poljubni ceni. In zakaj ta draginja? Od draginje živil so odvisne plače in vidimo, da so se plače ravno vsled samovoljnega dviganja cen za živila lansko leto zvišale dosti bolj kakor pa je padala vrednost poljske marke. Dočim je padla marka glede svoje vrednosti od 1. junuarja do 31. decembra 1922 za 550 odstotkov, so se dvignile plače delavcev za 860 odstotkov. Najbolj značilen pa je ta pojav v letošnjem marcu: cene živil so poskočile napram februarju za 75%, v isti izmeri je rasel tudi indeks za plače, dolar pa ni nič zrastle, temveč je celo za 8% padel! V ničemer utemeljeni vzrok vseh teh brezupnih razmer je bujno in neovirano oduševstvo, proti kateremu je občinstvo prav tako brez moči, kakor uprava države sama.

Strajke so spočetka še zadušili in rešili so tudi še indeks, a kmalu je postal položaj nevzdržen. Indeks je šel po svoji razdiralni poti naprej, vsled rapidnega naraščanja draginje se je dvignila potreba po kapitalu v velikanski izmeri, ob enem je pa padla borilna sposobnost in možnost prodaje. Toda večje pomanjkanje denarja, ki je v nekaterih obratih onemogočilo izplačilo delavskih plač, je prisililo podjetnike, da so obrate deloma ustavili in delavce odpustili itd. Pa ni nič pomagalo. Sedaj se pogajajo za plače za april, podjetniki ne pristanejo na nobeno zvišanje, temveč hočejo plače celo znižati.

Nabolj v stiski je strojna, kovinska in želzna industrija, ki prav nič ne morejo prodati; le manjše posebne vrste, n. pr. izdelovanje vijakov, zaposlujejo še svoje delavce. Tekstilna industrija, ki je zaposlena še za pomladansko in poletno sezijo, nima ne odjemalcev doma in ne naročil od zunaj, pričakuje težkih časov in misli na številno reduciranje obratov. Lesni industriji manjka okroglega in rezanega lesa, ker je bil dosedaj izvoz lesa neoviran; zato je tudi ona prišla v težkoče. Sedaj nameravajo izvoz lesa ukiniti. Petrolejna industrija je že dolgo časa bolehal in je vsled sedanje splošne krize še na slabšem. Omejili so vrtnanje rovov, petroleja je manj, zato imajo rafineriji le malo opravka in ne morejo izrabiti svoje delomožnosti. Razmeroma ugoden je položaj usnjarske, sladkorne in likerske industrije.

Prilicna je premogovna industrija, ki se ji prav dobro godi vsled homatij v ruhrskem ozemlju. V ruhrski krizi se je poljska kljub vsem svojim simpatijam in hvaležnosti do Francije jako pametno orientirala, je popolnoma opustila svojo čustveno politiko in je stopila z Nemčijo v Arezne gospodarske odnose. Da bi bilo pri nas tudi tako! Sedaj je poljska glavni dobavitelj premoga in železa za Nemčijo; februarja letos so nakopali v vsej poljski 1.901.635 ton premoga in so odposlali od tega več kot 70% na Nemško.

Nezjavljena finančna politika

Poljske, njeno trgovino in industrijo zelo ovira. Merodajno za ves nadaljni razvoj gospodarskega položaja Poljske bo pač saniranje poljskih financ, ki ga skuša doseči minister Grabski s temeljitimi davčnimi reformami. Politični uspehi Poljske — primerjaj mednarodno priznanje njenih mej na vzhodu — izpopolnjujejo delo utrjenja na zunaj in bodo pomagali pri ozdravljenju financ in vsega gospodarstva.

Poslovanje gremija trgovcev v Ljubljani v letu 1922.

(Konec.)

Na dopis Zveze gremijev in združenj, v katerem naznanja, da bo železniško tarifni odbor razpravljajal o ureditvi železniško tarifnega vprašanja in o določitvi smernic za železniško-tarifno politiko, je gremij zbral ves material ter ga odposlal Zvezi z vlogo z dne 13. decembra. Na poziv Zveze gremijev je stopil tajnik v zvezo s poštnim ravnateljstvom glede nove razvrstitve telefonskih naročnikov v pristojbinske razrede po faktilni uporabi telefona, glede ekspedicije popoldan oddane pošte z večernimi vlaki, glede posebnega znižanja porta za loko dostavitev pisem in vzorcev in glede preureditve telefonske centrale. Razgovor ni imel uspeha, ker ima ravnateljstvo striktna navodila od poštnega ministrstva v Beogradu. Javne govorilnice se nahajajo na poštah Ljubljana I., II., in III., v Spodnji Siški se pa ustanavlja. Ker v Ljubljani še ni tako hitro pričakovati avtomatične centrale, je gremij priobčil v »Trgovskem listu« z dne 10. t. m. dopis šefa odseka za telegraf in telefon ter priporočal svojim članom, da si na ta način pomagajo. V širši odborovi seji dne 10. januarja t. l. se je sklenilo, da predloži deputacija, ki odide v Beograd pristojnim ministrstvom spomenico o zadevi sestave in izvrševanja zakona o pobijanju draginje, dalje spomenico radi protežiranja zadrug na škodo trgovstva. Ker je poslovanje trgovskega sodišča v Ljubljani radi pomanjkanja sodnikov in pa vsled nebrojnih pravnih, katere so povzročile v največji meri nestalne valutarne razmere, zelo počasno, je naprosil gremij z vlogo z dne 2. januarja t. l. trgovsko in obrtniško zbornico, da posreduje na pristojnih mestih, da se število sodnikov pri trgovskem sodišču poviša vsaj za dva sodnika. Za Ljubljano se je uvedla z uredbo pokrajinske uprave za Slovenijo nova tarifa o trošarinskih dokladah ki ljubljanski trgovini občutno škoduje v tem oziru, da ne more konkurirati s podeželsko veletrgovino. Gremij se je obrnil z dopisom z dne 19. januarja na mestni magistrat s prošnjo, da bi se ta težavni položaj trgovstva s tem olajšal, da bi se za originalne koli, ki so itak namenjeni podeželski trgovini ne predpisovala trošarinska tarifa. Tej prošnji se ni ugodilo z motivacijo, da imajo veletrgovine na razpolago itak prosta skladišča. Z dopisom z dne 3. februarja je naprosil gremij, da posreduje na pristojnem mestu, da bodo državni uradi pri plačevanju pristojbin sprejemali večje število papirnatega denarja, kakor do sedaj. Mal papirnati denar se je v trgovinah grozno nakopičil in se le s težavo odda. Policijsko ravnateljstvo je v časopisih objavilo oglaš, da se naši trgovci na dviganje naše

valute niso prav nič ozirali in prodajali blago po islih prefiranih cenah. Gremij je proti oglasu najodločnejše protestiral, ker se je doganilo, da se je ravno takrat, ko je bila naša valuta na najvišji stopnji, prodajalo blago znatno pod dnevno ceno. Glede pogodbe z Nem. Avstrijo je izdelal gremij obširen referat ter ga predložil trgovski in obrtniški zbornici. Z dopisom z dne 26. marca je naprosil gremij ministarstvo trgovine in industrije, ministarstvo pošte in brzojava, pokrajinsko upravo, pošto in brzojavno ravnateljstvo ter narodnega poslanca prof. Reisnerja, da se zveže Ljubljana preko Dolenjske in Kočevja potom telefona in brzojava s Sušakom in morjem. Na tej zvezi je tudi ljubljanska trgovina močno zainteresovana, ker mora sedaj porabljati progo Zagreb, Karlovac, Reka. Kakor vam je vsem znano se vrše sedaj trgovska pogajanja z Italijo. Gremij je hotel, da bi posamezne stroke razpravljale o vprašanjih, ki jih je stavila trgovska in obrtniška zbornica. To ni šlo. Sklicali so sejo širšega odbora, na kateri se je sklenilo, da naj se gotovim najbolj prizadetim tvrdkam predloži prepis vprašanj in naj do 15. t. m. izčrpno odgovore. Vkljub vsem protestom od strani gremijev in drugih merodajnih korporacij se ni posrečilo, da bi trgovci obdržali v svojih rokah svoje trgovske in bolniško društvo. Usoda društva je definitivno zapečaten, kar je tembolj obžalovati, ker je bilo njegovo poslovanje res v korist članom.

Gremij je prejel odnosno izdelal v letu 1922 1160 dopisov ter vse rešil. Ostali dopisi, ki niso navedeni v poročilu se hičejo bolj administrativnega pisarniškega dela in pa izjav nasproti drugim oblastim.

Iz tega kratkega poročila je razvidno, da je bilo dela veliko, da se je tudi veliko storilo, če ni bil uspeh tak, kakor bi moral biti ne leži krivda v gremiju, ampak na razmerah. Iz poročila je razvidno, da se je zagisural gremij pri vseh večjih zadevah intervencijo raznih oblastih, ministrov in narodnih poslancih. Kako težko pa je kaj doseči, naj Vam prečitam prepis pisma nekega narodnega poslanca, ki je interveniral glede povratnega vizuma. Piše doslovno takole: Ze pred mesec dni mi je v notranjem ministarstvu referent za Slovenijo izjavil, da je odlok o ukinitju odloka glede povratnega vizuma na Dunaju pripravljen. Po vašem pismu od 20. februarja sem bil zopet pri njem; odgovor: zadeva leži v rokah šefa, javne bezbednosti Lazareviča. Danes sem šel k istemu, ki se je izgovarjal, da končno rešitev zadržuje finančno ministarstvo oziroma glavna direkcija carin, da pa je že pokrajinskim vladam v Zagrebu in v Ljubljani izdan odlok, da morejo zaupanja vrednim osebam izdati vrnitveni vizum in pa osebam za kraje, kjer na-

šega konsulat ni. Vem, da Vam s tem poročilom še ni ustrezno in bom zasledoval zadevo dalje, čim mi kolikor pripušča čas ali da uvidite, koliko potov je potrebno, da se take malenkosti uredi.

Se manj povoljen je za sedaj odgovor referenta direkcije zaradi carinjenja v Ljubljani. Obljubil mi je dati pismeno vsa olajševalna rešenja, ki Vam jih pošljem, čim jih dobim. To pismo vam pokaže vse težave, ki jih nalaga najmanjša prošnja od strani grmija. Zatorej so pa tudi očitki, da se nič ne stori neosnovani. Če se objektivno presodi položaj, se je z vednim dreganjem vendar nekaj doseglo. Uvedle so se davčne komisije, uredile so se kolikoroliko prometne razmere, tudi pri carinarnicah in pri nakupovanju diviz in valut se vrši poslovanje redneje. To je kratko poročilo o delovanju gremija 1922. Sedaj pa še gremijalna šola. Kakor Vam je vsem znano obstoji šola iz treh razredov, radi nakopičenja vajencev obstoji prvi razred iz 4, 2 in 3 iz 3 razredov in 2 oddelkov, tako da se vajenci in vajenke podučujejo v 9 oddelkih. Učencev je 269, učiteljev pa razun šolskega vodje še 14, ki so vsi izprašani za poučevanje trgovskih odnosno obrtnih šolah. Za leto 1922 je za vzdrževanje šole prispevala država 7266 K 66 v, ki so pa bili izplačani že meseca novembra 1921, dalje trgovska in obrtniška zbornica K 12.000 in mestna občina 2000 kron. Tudi za šolsko leto 1922/23 je naprosil gremij merodajne faktorje da prispevajo gremiju za vzdrževanje šole. Trgovska zbornica je nakazala K 14.000, država in pa mestna občina pa nič. Ker so se iz finančnega zakona črtale vse postavke za vzdrževanje takih šol je gremij vložil daljšo prošnjo na ministarstvo financij, trgovine in industrije, za naknadno nakazilo prispevkov, naprosil je pa tudi ministarstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, da to gremijalno vlogo podpira.

Gospodinje, Vam to velja!

Ostanite pri domačem blagu in zahtevajte pri trgovcu le testenine

»PEKATETE«.

So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Za reorganizacijo urada za pospeševanje obrti.

Pri občnem zboru »Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug«, ki se je vršil dne 15. t. m., se je med drugim sprejela tudi resolucija glede reorganizacije urada za pospeševanje obrti. Resolucijo je utemeljeval podnačelnik Zveze g. Ravnihar, ki je izjavil:

Z zakonom o ustanovitvi in organizaciji državnega zavoda za po-

speševanje industrije in obrtništva v Beogradu z dne 30. avgusta 1922 se je ustanovil v Beogradu nov državni zavod za pospeševanje industrije in obrtništva. O potrebi take ustanove je jedva potrebno govoriti, saj je napravila naša država za pospeševanje obrtništva do danes še tako malo, da se ne sme nič čuditi, ako slišimo, da so začeli že vendar enkrat tudi v Beogradu misliti na bodočnost obrtništva, ki igra v gospodarstvu naše države tako važno vlogo. Pri tem pa moramo ponovno grajati brezobzirno postopanje vlade, ki izdaja take zakone, ne da bi prej zaslišala mnenja strokovnjakov iz prizadetih krogov. Še ni pozabila industrija in obrtništvo onega ponižanja in preziranja, katerega jima je prizadela vlada s tem, da je, ne da bi prej zaslišala mnenje strokovnjakov, uzakonila določila, ki so prizadela industriji in obrtništvu take udarce, katerih posledice bo čutilo naše nacionalno gospodarstvo še dolga leta. Zakon o zaščiti delavstva in zakon o zavarovanju delavcev, ki segata tako globoko v ustroj vse naše produkcije, sta bila izdana, ne da bi se prej zaslišalo interesirane faktorje. Opetovano se je poudarjalo po časopisu in na shodih, da je neobhodno potrebno, da se pred izdajo vsakega zakona pred vsem vpraša za mnenje prizadete stanovske organizacije in korporacije. Vsak tak klic je pa ostal glas vpijočega v puščavi in država nadaljuje po svoji trmoglavosti naprej, ne oziraje se na potrebe naših produkcijskih slojev.

Tudi zakon o ustanovitvi in organizaciji novega državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrti je prišel, kakor da bi padel iz vedrega neba. Nismo prej niti videli načrta o tem zakonu, niti si je kdo mogel misliti, da namerava vlada izdati ta ali sličen zakon. Ustanovitev zavoda za pospeševanje industrije in obrti se nam zdi pač tako važen čin, da je bilo vsekakor potrebno, da se je pred tem korakom posvetovalo tudi s strokovnjaki. Vsaj imamo že dovolj primerov, na podlagi katerih smo se morali prepričati, da so ostali skoro vsi zakoni, katere je izdala vlada sama, brez sodelovanja strokovnjakov, brez vsakega uspeha. Naše produkcijske razmere so danes take, se ne dajo pregledati izza zelene mize v Beogradu in ako je bilo vladi res na tem, da pospeši razvoj industrije in obrti, bi ga ne smela izdati sama, ne da bi predhodno zaslišala mnenja merodajnih faktorjev iz krogov industrije in obrtništva.

Postavke, ki jih vsebuje državni proračun za pospeševanje industrije in obrti, so tako neznatne, da skoro ni o njih govoriti, zato pa bi bila tem večja dolžnost vlade, da z njimi štedi, da pred vsakokratno izdajo tudi še tako majhnega zne-

ska dobro preudari, ali bo dotični znesek dosegel svoj namen, ali bo res v pospeševanje industrije in obrti; treba je tudi, da nudi njih organizacija, sestava itd. vse predpogoje, ki garantirajo, da bodo mogli dotični uradi res tudi izvrševati naloge, v dosegu katerih so bili ustanovljeni. Zakon predvideva za novi zavod kot načelnika direktorja, ki mora imeti tehnično izobrazbo, a poleg direktorja ima zavod potrebno število strokovnjakov in administrativnega osebja, ukaznega, neukaznega in honorarnega. Zavod ima na razpolago prostore za razstave, laboratorije, strokovno knjižnico s čitalnico, delavnice in tako dalje. Kakor je že iz tega razvidno, bo novi zavod zelo dragocena ustanova, za katero bo morala darovati država mnogo denarja. Prav gotovo ne bomo ugovarjali, ako se za pospeševanje industrije in obrtništva izdajajo tudi milijonske vsote, vsaj so to dobro naložene vsote, ki bodo svoj čas rodile obilne sadove, ki opomorejo državi do moči in blagostanja, toda zahtevamo, da se te vsote uporabijo v sporazumu in v soglasju s predlogi strokovnjakov, ker samo to bo jamčilo, da bodo tako uporabljene vsote imele tudi pričakovane uspehe.

Pri nas imamo urade za pospeševanje obrti, ki so še iz starega režima. Tudi ti uradi so državne ustanove, ki stanejo precejšnje vsote. Kaj se bo zgodilo s temi? Ali naj ti stari okosteneli aparati hirajo še nadalje? Kakor določa novi zakon, bo imel zavod za pospeševanje industrije in obrti skoro isto nalogo, kakor jo imajo naši uradi za pospeševanje obrti. Novi zakon pa ne predvideva glede že obstoječih uradov ničesar. Sicer pravi zakon, da opravljajo v svrhu čim popolnejšega izvrševanja nalog državnega zavoda iste posle, razen zavoda za pospeševanje industrije in obrtništva v Beogradu tudi oblastni zavodi za pospeševanje industrije in obrtništva v glavnih krajih in industrijskih središčih, ki se ustanove in organizirajo sčasoma in ki bodo v administrativnem oziru podrejeni državnemu zavodu v Beogradu. Iz tega pa še nikakor ni razvidno, kaj se bo zgodilo z že obstoječimi državnimi uradi za pospeševanje obrti. Zakon sploh ne računa s temi uradi, spregledal jih je, kajti sicer bi jih vsaj omenil v goricitiranem prehodu in določil, da se jih bo reorganiziralo v zavode, ki bodo odvisni od zavoda v Beogradu. Pravilnik, ki ga ima izdati na podlagi zakona minister za trgovino in industrijo, je vsekako zelo potreben. Zahtevamo pa že danes, da ministarstvo pred sestavo pravilnika vpraša za mnenje vse strokovne organizacije, zveze in zbornice, da bodo mogli produktivni sloji potom svojih zakonitih in prostih združenj podati svoje mišljenje k izpremem-

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

Druga knjiga.

1.

Neke nedelje popoldne je Anton sedel v svoji sobi in marljivo čital zanimiv roman iz ameriškega življenja. Ravno je nameraval odločiti knjigo in stopiti k oknu, da bi opazoval roje snežink, ki so v tej zimi prvokrat slavile svoj ples, kar stopi Fink urno v sobo in že pri vratih zakliče: »Anton, pokaži mi svojo garderobo!« Ne da bi čakal na Antonovo pomoč, stopi k omari za obleko, preišče z veliko resnobo sukniče in druge kose, zmaje z glavo in sklene svoje pregledovanje z besedami: »Poslal ti bom svojega krojača, daj si pomeriti novo obleko.« »Nimam nič denarja,« odgovori Anton, smeje se.

»Nesmisel,« odvrne Fink, »krojač ti dovoli kredita, kolikor hočeš.«

»Na kredit pa ne maram ničesar vzeti,« pravi Anton in se udobno zlekne po zofi.

»V tem slučaju moraš napraviti izjemo,« odloči Fink. »Čas je, da prideš več med ljudi. Pričeti moraš zahajati v družbo, vpeljal te bom že jaz.«

Zarudelih lic skoči Anton pokonci in z vneto zakliče: »Tega ne morem, Fink; popolnoma nepoznan sem tukaj in še nimam take službe, da bi mogel s sigurnostjo nastopati v veliki družbi.«

»Ravno zato, ker nimaš nikakega družabnega poguma, moraš med ljudi,« ga zavrne Fink. »Te mladostne boječnosti se moraš kolikor mogoče kmalu otresti, kajti to je najneumnejša napaka, ki jo more imeti izobražen človek. — Ali znaš plesati? Poznaš valček? Ali veš, kaj je četvorka?«

»Pred nekaj leti sem imel v Ostravi plesne ure,« odvrne Anton.

»Vseeno moraš še enkrat obiskovati plesne vaje. Gospa pl. Bal-

dereck mi je včeraj zaupala, da namerava nekaj družin pripraviti za svoje brhke hčerke plesno dvorano, kjer naj bi se učile prestavljati svoje nožice. Plesne vaje bi se vršile v hiši omenjene gospe, ki namerava tudi svojega lastnega srčnega ljubljence postaviti tamkaj na trg. To bi bilo nekaj zate, vpeljati te hočem.«

Antonovo dušo so te besede močno vznemirile, prestrašen je padel zopet nazaj na zozo in odgovoril z vso mirnostjo, s katero je mogel v tem trenutku razpolagati: »Fink, to je zopet ena izmed tolikih tvojih brezumnih iznajdb; nemogoče mi je pristati na to. Gospa pl. Baldereck spada med tukajšnje aristokracije in plesna družba pri nji bo brezdvomno zbrana iz istih krogov.«

»Brez dvoma,« prikima Fink, »čista modra kri.«

»Vidiš,« pravi naš junak, »kako si mogel priti na to misel, da me hočeš spraviti v to družbo? Saj veš, da bi me čakala tamkaj ne le ne-

naklonjenost, ampak doživel bi celo tudi prezirljivo obnašanje.«

»Na hudo preizkušnjo spravljaš mojo potrepljivost!« zakliče Fink ogorčeno. Ravno ti in sploh ljudje tvoje vrste imajo več pravice, nositi glave pokonci, kakor večina družbe, ki bo tamkaj zbrana. In ravno vi ste fisti, ki s svojim nerodnim vedenjem, bodisi z boječnostjo, bodisi s klečeplaznostjo, vzdržujete na površju sloves »rodoljubov z dežele«. Kako moreš ti samega sebe smatrati za slabšega, kot koga drugega? Ne bil bi si mislil, da najde tako poniževanje samega sebe prostor tudi v tvojem srcu.«

»Motiš se,« ozlovoljen odvrne Anton, »ne smatram se za manj vrednega, nego sem res, toda bilo bi neumno in nedostojno, če bi se hotel vsiljevati v tako družbo, ki bi me iz kakršnegakoli vzroka ne trpela med seboj. Ravno moja samozavest mi prepoveduje, občevati s tistimi, ki smatrajo takega moža, ki je prisiljen delati v pisarni, za manjvrednega.«

(Dalje prih.)

bam zakona. Zato predlagam, naj bi občni zbor sprejel sledečo resolucijo:

1. Ministrstvo za trgovino in industrijo se poziva, da čim prej izda k zakonu o ustanovitvi in organizaciji državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrtništva v Beogradu z dne 30. avgusta 1922 pravilnik, o katerem se naj prej zaslišijo prizadete stanovske organizacije in korporacije.

2. Dosedaj obstoječi »Urad za pospeševanje obrti« v Ljubljani se naj novemu zakonu prilagodi, predvsem naj se pri imenovanem uradu čim prej oživo tvori obrtni svet, čigar nasvete bi imel urad upoštevati.

Za industrijo Slovenije in proti terorju.

Splošno se priznava, da mora Slovenija nadomestiti s produktivnim industrijskim delom in z marljivostjo svoje trgovine, kar njeni zemlji primanjkuje na plodnosti. Če hočemo svojo deželo obvarovati siromašnosti, moramo vse več industrializirati in poskbeti za intenzivno elektrifikacijo vse dežele. Le potem si smemo upati, da si zadosti zaslužimo in da pridemo do splošnega nar. blagostanja. Razume se, da stremimo za tem, da naj gre produktivnost industrije v korist narodu in v korist naši narodni državi. Neopovržno dejstvo je, da so Slovenci v tem stremljenju dosegli značne uspehe. Navzlic mnogim težavam, ki ovirajo napredek naše industrije, so se vendar v splošnem domača slovenska podjetja ohranila in ojačila in ustanovila se je po slovenski podjetnosti cela vrsta novih industrijskih podjetij, ki obetajo lepo napredovanje. Nacionaliziranje podjetij, ki so bila po prevratu last tujih družb, se je po veliki meri izvršilo. Če se od raznih strani trdi, da so te nacionalizacije le navidezne, je taka trditve v splošnem pogrešna. Do malih izjem se danes vsa svoj čas popolnoma tuja podjetja upravljajo ob sodelovanju Jugoslovanov in domačega kapitala. Istina je, da je še dokaj podjetij v posesti sodržavljanskih nemške narodnosti, zlasti kjer gre za zasebna podjetja, vendar določa ustava naše Kraljevine, da uživajo njeni državljani enake pravice. Nikakor ni koristno sklicevati se danes, v petem letu države in ko je zasebna lastnina ustavno zajamčena, na revolucionarno pravo, ki naj bi omogočila odvzeti inozemcem ali državljanem, neslovenskega jezika nasilnim potom lastnino in premoženje. Nasilnim potom se ne da izvršiti nacionalizacija industrijskih podjetij, ker bi se s tako nacionalizacijo podjetja uničila, ne da bi se dvignil naš ugled in naš kredit zunaj meja kraljevine. Uprava velikih tvorniških podjetij zahteva mnogo energije, talentov in iskušnosti, kakoršnih ne more nadomestiti niti dobra volja, niti šolski študij. Mi nočemo in nemoremo zagovarjati posameznika industrijalca, ki bi žalil našo narodnost ali deloval zoper interese naše države. Rade volje bo naša organizacija nastopila z izdatnimi sredstvi proti podjetniku ali podjetju, ki se pregreši proti narodu in državi. Profitirati pa se moramo nezakonitemu nasilnemu postopanju, ki resno ogroža ugled Slovenije in njeno blagostanje.

Znano je, da nosita trgovina in industrija v Sloveniji bremena, kakoršnih ne občutijo naši vrstniki v ostalih pokrajinah Kraljevine. Neznosne so zahteve naših davčnih uradov in pretežke so dajatve, koje nam nalagajo novi socialni zakoni. Mizerno stanje naših železnic, nedoslednost trgovinske in carinske politike, kritično pomanjkanje na plačilnih sredstvih, vse to nas tlači in slabi. Nejasni politični položaj po volitvah od 18. marca t. l. je povzročil, da se v Beogradu pojavlja zahteva po bojkotu slovenskih produktov, dočim nas izkušna uči, da je gospodarski Zagreb Sloveniji nenaklonjen. K tem pretnjam in težavam pa se je v sled-

njih tednih pridružil nov nasprotnik naši industriji, ki je tem nevarnejši, ker izvira njegovo sfrenjenje iz idealnih narodnih motivov: Nacionalistična mladina je započela akcijo čiščenja v Sloveniji po načelih radikalnega nacionalizma. Že prvi pojavi take delavnosti dokazujejo, da so važni interesi našega gospodarstva in našega narodnega blagostanja po njej resno ogroženi. Mi radi posredujemo v vseh slučajih, kjer bi industrijsko podjetje ali njegova predstavnik grešili zoper upravičene narodne težnje. Doslej pa nismo bili naprošeni za sodelovanje in posredovanje v takih slučajih. Naša dolžnost je, da ščitimo in branimo interese naših članov, kadar so ti ogroženi po komurkoli, najsi gre za ukrepe ustavnih činiteljev ali za dejanja drugih organizacij in oseb. Opozarjamo vso javnost slovensko, opozarjamo tudi vlado v Beogradu in njene predstavnike v Ljubljani, opozarjamo zlasti tudi naše politične stranke na veliko nevarnost, ki preti blagostanju našega ljudstva, ako bodo nepremišljeni čini mladih nacionalistov upropastili lepa podjetja, ki množijo bogastvo naše dežele in nudijo zaslužek tisočim delavcem. Odločno svarimo pred terorjem, ki se napoveduje našim gospodarskim podjetjem v glasilu »Orjune« in ki mora povzročiti usodne posledice za podjetja in za tisoče delojemalcev vseh vrst. Kajti notorično dejstvo, da je položaj industrije skrajno kritičen in da večina naših tvornic v nevarni krizi le z žrtvami, do vrata zadolžena, jedva še vzdržuje obratovanje. Apeliramo na razsodnost voditeljev nacionalističnega gibanja, da naj skrbijo za strogo disciplino v svoji organizaciji in preprečijo čine, ki največ škodujejo našemu zvišenim ciljem, kojim posvečajo svoje sile.

Ljubljana, dne 20. aprila 1923.

Zveza industrijev na slovenskem ozemlju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

88. železna rudišča in bodoča naša železna industrija v bosanski krajini.

V javnost je prodrla vest o ogromnem bogastvu železnih rudnih polja v Bosanski krajini, toda javnost ji ni pripisovala one ogromne važnosti, katero zaslučuje v industrijskem oziru, kakor v narodno - obrambnem oziru. Uporabljajoč razpravo g. rudniškega svetnika Aleksandra Aleksijeviča, ki je izšla v časopisu »Njiva« leta 1922, pod naslovom »Rudnik Ljubija pri Prijedoru in ležišča železne rude v zapadni Bosni« bomo opisali železna rudna polja v bosanski krajini. To razpravo priporočamo najtopleje vsakomur, kdor se podrobneje zanima za to naše veliko bogastvo.

Železna rudna polja se vlečejo ne brez prekinjenja od bosanskih novi od sanskega mosta. V Bos. Novem prehajajo na Uno in se vlečejo dalje proti Hrvaški. V sredi velikih plasti železne rude, 10 km jugozapadno o dmesa Prijedora leži sedaj edini moderno urejeni rudokop Ljubija v celem velikem kompleksu teh ležišč. Ruda je bodisi siderit ali železni karbonat, ali pa železni oksid, hidratlimonit. Samo aproksimativno bi se dalo rudno bogastvo po odkritih in ugotovljenih količinah rude v Ljubiji ceniti na 22.000.000 vagonov. Verjetno pa je, da je faktično bogastvo še mnogo večje. Vsebinska železa v rudah z vseh ležišč znaša 48 do 56% železa in 2 do 4% mangana, povprečno torej 52% železa in 3% mangana.

Železna ruda se eksploatira že iz starih časov, ker so dokazale znatne količine trsk globoko pod zemljo v Ljubiji sami, Starem Majdanu, Stari Reki, kakor tudi arheološka raziskovanja, da so že Rimljani tam delali. Da so obratovali tam tudi Saksonci se vidi iz tega, ker so ostala nemška imena mest in oseb, ki spominjajo na Saksonce. V starih časih so predelovali limonitno rudo, ki se je dala lahko topiti, pustili so pa neizkoriščen hematit in siderit. Rudo so topili v tako imenovanih majdanih s trdim lesnim ogljem in so zamogli pridobili iz rude le 20% železa. Med leti 1860 in 1870 je delalo v področju Novi Ljubija - Sanski most še preko stotine majdanov, od katerih obstojajo danes samo še razvaline.

Se v letih 1905 do 1907 se je lahko videlo v Stari Reki nekoliko majdanov v obratu. Železo je bilo izvrstne kvalitete in se je vsled tega posebno cenilo in dobro plačalo. Razvažalo se je po celem balkanskem polotoku, po Turčiji, Srbiji in Avstro - Ogrski. V Srbijo je prihajalo železo iz Prijedora po Sanu, Unu in Savi v ladajah, tako imenovanih »nevratimah« in sicer do Beograda, kjer se je »nevrate« razdrlo in jih prodajalo kot stavbeni material.

Najprvo so propadli majdani in topilnice vsled nemško - avstrijske konkurence stalnih visokih peči, ki so ceneje izdelovale železo. Poleg tega so začeli propadati tudi kovači, ki so imeli vodna kladiva, ker niso mogli več dobivati poceni železa. Ako bi se bila Avstro - ogrska pri priходу v Bosno posvetila vzdržanju te industrije, ako bi se bilo zgradilo ceste po rudarskem področju ter da se je napravila takoj vsaj ena visoka peč za ceno produkcije surovega železa in ako bi se bila vlada brigala, da tehnično in trgovsko šolo naraščajajo imetnikov vodnih kladiv ter da bi jih bila materialno podpirala, tedaj bi ta nekdanja znatna industrija ne bila propadla, mervč bi bila po gotovi stagnaciji napredovala in bi sedaj obstojale tam napredne privatne industrije. Šele potem je ta industrija skoro popolnoma propadla in so livarji ter kovači skoro od lakote pomrli, se je vlada spomnila, da bi jim pomagala; toda tedaj je bilo že prepozno. Za to se je moralo takrat z nova začeti, ne ozirajoč se na obstoječi zlati človeški material, ki ga ni bilo več tam.

(Dalje.)

Popravek. »Telefonske pristojbine« v štev. 41. od 10. aprila t. l. naj se čita: 2. Inštalacijska pristojbina. Vsled najnovejšega ukaza ministrstva z dne 27. februarja t. l. velja ta pristojbina za vse kategorije naročnikov 1200 Din enkratno etc. — **Govornilne pristojbine.** Nenaročniki plačajo govornilne pristojbine takoj, ko naroče govor etc.

Izvoz in uvoz.

Izvoz Romunije v letu 1922. Na podlagi uradnih podatkov znaša vrednost izvoza Romunije v l. 1922 7.916.111.000 lejev. L. 1921 je Romunija izvozila blaga za 5.637.072.000 lejev, leta 1920 pa za 3.235.580.000 lejev in l. 1913 625.600.000 lejev.

Francoski uvoz petroleja. Francija je uvozila l. 1923 1.117.189 ton petroleja nasproti 778.638 tonam v l. 1921.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Sladkor na Češkoslovaškem dražji. Cena sladkorju je na Češkoslovaškem poskočila za 30-40 čl. vinarjev pri kilogramu.

Povišanje cene železu na Ogrskem. Ker madžarska vlada silno podpira izvoz železa v Nemčijo so se cene železu dvignile od 220-292.

Italijanska trgovska bilanca se je v januarju 1923. precej izboljšala. Uvoz je znašal 1058 milijonov, za 259.5 milijona manj nego januarja 1922; izvoz pa 788.5 milijona, za 168.7 milijona lir več nego lani v istem mesecu. Celokupno izboljšanje znaša torej 428 milijonov.

Industrija.

Konfisciranje poljske sladkorne industrije. Poljska vlada namerava zapleniti celo produkcijo sladkorja ter bo tozadevno predložila zbornici lozadeven zakon.

Povišanje cen premoga v Madžarski. Zaradi povišanja prevoznine za premog na državnih železnicah nameravajo madžarski premogovniki znatno zvišati cene. Zaloge premoga v Madžarski so zaenkrat zadostne. Iz inozemstva se uvažata zelo malo premoga, v glavnem zaradi težkoč pri nabavi deviz.

Carina.

Zlata carinski nadavek v Nemčiji znaša od 25. aprila do vključno 1. maja 502.900 odstotkov.

Denarstvo.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Dodatno k lukajšnjemu razglasu z dne 21. marca 1923, št. A. IV 1470/2 (Uradni list št. 29 z dne 27. marca 1923) se po naredbi ministrstva financ, generalne direktije državnih dolgov v Beogradu z dne 4. aprila 1923, D, broj 5999 objavlja sledeče: Med obveznice negažiranih (nehipoteciranih) državnih dolgov, ki se po odloku gospoda finančnega ministra z dne 9. marca 1923, D, broj 4417, vzamejo iz obteka, spadajo te-le obligacije: **A. Splošni državni dolgovi:** 1. 4,2% unificirana papirna renta iz leta 1868 s kuponom z dne 1. februarja in 1. avgusta, oinh po 50 gld. pa z dne 1. avgusta; 2. 4,2% unificirana srebrna renta iz leta 1868. s kuponom 1. aprila in 1. oktobra, oinh po 50 gld. pa z dne 1. oktobra; 3. 4% konverzirane, davka proste državne zadolžnice s kuponi v kronah z dne 1. januarja in 1. julija ali pa z dne 1. maja in 1. novembra ali 1. februarja in 1. avgusta. — **B. Avstrijski dolgovi:** 1. 4% avstrijska zlata renta s kuponi od 1. aprila in 1. oktobra; 2. 3½% davka prosto rentno posojilo kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, iz leta 1897. (3½% avstrijska investicijska renta) s kuponi z dne 1. februarja in 1. avgusta; 3. 4% davka prosto rentno posojilo kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, iz leta 1893. (avstrijska 4% kronska renta) s kuponi 1. marca in 1. septembra; 4. 4% davka proste avstrijske državne blagajniške nakaznice iz leta 1914. s kuponi z dne 2. januarja in 1. julija; 5. 4,36% zadolžnice zavarovalnih družtev in l. avstrijske hranilnice na Dunaju iz leta 1911. — **C. Ogrski dolgovi:** 1. 4% ogrska zlata renta; 2. 4% davka prosta ogrska kronska renta iz leta 1892., 1900., 1902., 1904., 1908. in 1910.; 3. 4½% državno rentno posojilo iz leta 1913.; 4. 4½% državno posojilo za odkup regalnih pravic točenja pijač (v posesti občin, mest, vinkulirano); 5. 4½% amortizacijsko rentno posojilo iz leta 1914. (emitirano tudi v inozemski veljavi); 6. 4% ogrsko zemljiško razbremenilno posojilo iz leta 1889. — Vse druge obveznice, naj so bile tudi žigosane, se zdaj ne vzamejo iz obteka, deloma, ker jih je po proizvodbah reparacijske komisije smatrali za gažirane, deloma, ker bo glede nekaterih dolgov, n. pr. onih iz let pred 1868., še sledilo navodilo. Srečke iz leta 1860. in 1864. pa zato ne, ker so bile že leta 1920. docela izžrebane in amortizirane. — Končno se pripomni, da se vzemo iz obteka vse obveznice predvojnih posojil, gori navedenih pod A, B in C, če se nahajajo na našem ozemlju, in sicer brez razilke, ali so imovina naših ali pa tujih državljanov.

Promet.

Paketi za Nemčijo. Za Nemčijo se morejo odpremljati paketi v teži do 20 kg. Za pakete v teži do 15 kg se plača 48 dinarjev, a za pakete od 15 do 20 k g62 dinarjev.

Nedopustne pisemske pošiljke. Kakor se nam poroča, so pisemske pošiljke, čijih naslov obstoji iz posameznih črk ali šifer, po novem poštnem pravilniku nedopustne, ker mora biti prejemnik v naslovu po imenu, priimku in stanu natančno označen. Kar je prišel v veljavo novi poštni pravilnik, so bile vse s šifriranim naslovom opremljene pisemske pošiljke zavrnjene ter leže pri sprejemni pošti, če ni bilo na pismu, dopisnici itd. tudi pošiljatevega naslova.

Iz naših organizacij.

V smislu uredbe osrednje vlade mora vsakdo, ki prodaja življenske potrebščine v obralovalnici, na trgu ali na drugem kraju, sumarno ali podrobno označiti cene posameznih predmetov, tako da jih vsakdo lahko razločno vidi. Cene se morajo umeti v Dinarjih, ker je dinar denarna jedinica v vsej kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Gremij trgovcev opozarja vse svoje člane na apredstojajočo uredbo s pozivom, da jo točno vrše, da ne bo nepotrebne kaznovanja. Načelnik.

»Udruženje trgovaca, industrijalca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju« v Sibeniku, ki je po evakuaciji III. cone znatno razširilo svoj delokrog vabi vse uvoznike in izvoznike, da mu vpošljejo naslove in oferte. Udruženje ponuja: vino, oljino olje, mandline, zdravilna zelisca, mrčesni prašek, višnje itd.

Dobava, prodaja.

Dobava drv. V pisarni intendature Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 28. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 900 m³ trdih drv za potrebo ljubljanske garnizije v času od 1. junija do 31. decembra 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava gramoza in peska. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 28. aprila t. l. pismena ofertalna licitacija glede dobave gramoza in peska. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava volnenih mazilnih blazin in stenjev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 28. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave 4660 volnenih mazilnih blazin in 200 kg volnenega stenja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava modre galice in salmiaka. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 29. aprila t. l. po-

novna ofertalna licitacija glede dobave 5.000 kg modre galice in 300 kg salmiaka. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Obrtna banka v Ljubljani je imela dne 16. t. m. v dvorani Mestnega magistrata od strani delničarjev izredno dobro obiskani II. redni občni zbor. Po kratkem uvodnem pozdravu g. predsednika Fran Kavčiča je podal g. predsednik nadzorstvenega sveta Ivan Mikuš revizijsko poročilo ter predlagal, da se tako upravnemu, kakor tudi nadzorstvenemu svetu izreče absolutorij, kar je bilo enoglasno sprejeto. Istotako se je enoglasno sprejel v celoti predlog upravnega sveta za razdelitev čistega dobička za leto 1922. Od doseženega čistega dobička od 1.157.347,60 kron se je dodelilo rednemu rezervnemu zakladu 57.867,38 K, nadalje voliralo kot tantjema upravnemu svetu 84.948,02 K in kot nagrada nadzorstvenemu svetu 20.000— K, doliral se je rezervni fond za klo-kine izgube s 300.000— K in pokojninski zaklad za uradništvo s 100.000— K, v dobrodelne namene se je naklonilo 60.000— K, v izplačilo 10% dividende odpade 500.000— K, dočim se je ostanek od 34.532,20 prenesel na novi račun. Kupon št. 2 za leto 1922 se izplačuje pri zavodovi blagajni odnosno njegove podružnice v Ljutomeru ter pri ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in vseh njenih podružnicah s 20— K za kupon. Kakor posnemamo iz poročila je Obrtna banka v svojem drugem poslovnem letu odlično napredovala. Velik porast zaznamujejo zlasti vloge na vložne knjižice, ki so od 3.777.008,01 K lanskega leta narasle na 13.056.195,96 K. Napredek je razviden tudi med dolžniki, ki so narasli od 22.482.152,93 K preteklega leta na 57.827.932,64 K. Celoleten promet je znašal 1.158.350,598— K in iznosijo rezerve upoštevaje letošnje dotacije 1.148.339,38 K. — Pri nato se vršečih volilvah upravnega odnosno nadzorstvenega sveta so se poleg dosedanjih članov upravnega in nadzor-

stvenega sveta na novo izvolili v upravni svet gg. Alojzij Jankovič, kamnoseški mojster v Ljubljani in Fric Zemljčič, veleposesnik v Ljutomeru, v nadzorstveni svet pa g. Janko Horvat, sobni slikar v Ljutomeru.

Interreklam v novih prostorih. Znani zagrebški oglasni zavod Interreklam d. d., (združene tvrdke I. Blockner, oglasni oddelek Mednarodnega prometnega novinarskega in oglasnega zavoda d. d. ter Rudolf Mosse) se nahaja sedaj v Zagrebu v Palmotičevi ulici št. 18.

Legitimacije za II. Zagrebački Zbor, ki se vrši od 22. aprila do 1. maja 1923 se prodajajo za ceno 40 Din komad v uradu ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta. Lastnik legitimacije ima pravico na 50% popust po železnici iz svojega prebivališča do Zagreba in nazaj za čas do 15. maja ter velja legitimacija kot stalna vslopnica v vse prostore zagrebškega sejma.

Velesejm v Parizu. V Parizu se vrši letos velesejm od 10. do 25. maja. Informacije o potovanju, bivanje v Parizu, kakor tudi glede sejma daje: Comité de la Foire de Paris, — Paris 8, Place de la Bourse. Prijavnice dobijo interesenti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Pomorske takse v jugoslovanskih lukah. Na podlagi pogajanj med jugoslovansko in italijansko vlado se je sklenilo, da veljajo prislojbine za usidranje in druge pristaniške takse tako za jugoslovanske v Italiji kot za italijanske v Jugoslaviji.

Podružnica Jadranske banke na Jesenicah. Jadranska banka a. d. v Beogradu otvori s 1. majem t. l. svojo stalno podružnico na Jesenicah na Gorenjskem. Ob severno-zapadni državni meji ob železnici, ki družji severne dežele Avstrijo, Čehoslovaško in Nemčijo preko Jugoslavije na jugu z Italijo, bo ta podružnica, združena z menjalnico, iz trgovskega in zasebno-prometnega vidika velike važnosti in praktičnega pomena, timveč, ker jamči Jadranska banka, eden najuglednejših bančnih zavodov Jugoslavije, s svojimi obsežnimi zvezami in mnogobrojnimi podružnicami in afiliacijami za najtočnejša in najkulturnejša izvršitev vseh poverjenih ji bančnih transakcij.

Mezdno gibanje na angleškem. Okoli 120.000 delavcem, ki so v zvezi z delavci v ladjedelnicah, preli izprlje, če sprejmejo pogoje, ki so jih sklenili z ladjedelniškimi delavci v svrhu skupnega nastopa pri mezdnih gibanjih.

Reparacijska doklada na Irskem odpravljena. Carinska direkcija na Irskem objavlja, da se od 1. maja dalje na Irskem ne bo več pobirala 26 odstotna reparacijska doklada na blago, uvoženo iz Nemčije.

Dohodki angleških železnic so bili leta 1922 za 600.000 funtov šterlingov večji kot leta 1921 medtem ko so se izdatki znižali za 55.600.000 funtov šterlingov.

Svedsko posojilo Avstriji. Društvo narodov je prejelo obveslilo, da je švedski parlament pooblastil vlado dovoliti Avstriji na račun medzavezniškega posojila 13 milijonov zlatih kron, ne všteti stroške za emisijo zadolžnic.

Novo pošne znamke češkoslovaške republike. Češka pošna uprava pripravila izdajo cele vrste novih pošnih znamk, ki bodo imele sliko predsednika Masaryka. Tu gre za serije najvišjih vrednosti pisemskih znamk, ki bodo izvršene po osnutku prof. Svabinskega.

Tržna poročila.

Zagrebski žitni trg. Poslavno baška, odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 450—460, kuruza žolta 260—275, defeklna 200—250, rž 360—400, ječmen za pivovarne 325—400, za krmo 300—310, oves 280—295, fižol pisani 508—650, beli 450—500, pšenična moka »0« 675—700, »2« 650—675, »4« 625—650, za krmo 200—225, ržena 500—525, otrobi drobni 160—170, debeli 225—250. Tendenca mirna.

Svinjski sejem v Mariboru. Dogon 267 svinj. Cene: prašiči 5—6 tednov stari komad 700—1000 K, 7—9 tednov stari 1200—1400 K, 3—4 mesece stari 1800—2600 K, 8—10 mesecev stari 4600 malo.

Cene svili v Združenih državah so zadnje dni padle. Italijanska svila se prodaja po 9.10 dol., ekstra svila po 9.35 dol., japonska svila 8.80 dol., ekstra 9 dol., double 9.30 dol.

Na veliko in malo!

Prporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezanine, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. centrala v Ljubljani,

Miklošičeva cesta 15./II.

Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Oglašajte v
Trgovskem listu

Fran Ravnikar

Ljubljana

Linhartova ul. 25

Stavbeno in umetno tesarstvo,
stavbeno mizarstvo, parna žaga
in lesna industrija.

Telefon št. 415.

Pošt. ček. zavod št. 11.428.

Prevzemanje zgradb, hiš, vil, stolpnih streh, vrtnih utic, balkonov, verand, stopnic, vrat, oken, mrežaste nosilnice za industrijske stavbe, za večje razpetine od 12 do 40 metrov po mojem sistemu.

Oglas.

U vezi našeg oglasa od 5. aprila o. g. broj 2181 izveštavamo zainteresovane, da se raspisana licitacija neće održati na dan 2. maja, već na dan 15. maja ove godine pod istim uslovima.

Iz kancelarije Direkcije Državnog Dobra „BELJE“ u Kneževu, 14. aprila 1923. godine. Broj 4494.

Tovarna pralnega in dišečega mila

DJURKOVIĆ, RISTIĆ & KOMP.

Ustanovljena 1839. leta. (preje Gliša Janković in sin) Obnovljena 1897. leta.

KRUŠEVAC

Obvešča cenj. kupce, da izloži na Zagrebačkom Zboru od 22. do 31. aprila t. l. na ogled vse vrste dišečega in pralnega mila v

INDUSTRIJSKEM ODELENJU, SKUPINA XIII., br. 155.

Sprejemanje naročil se vrši vsak dan, dokler traja sejm, na sejmišču. :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena l. 1900 Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150.000.000— Ustanovljena l. 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana. — Telefon št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. □ Obrestuje vloge najugodnejše. □ Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.